

PROSPERITY

Maria Perkuszevska
Ministerstwo Infrastruktury

Maciej Michnej
SMG/ Prosperity NFP

Tomasz Zwoliński
Urząd Miasta Krakowa

Cykl SUMP – etapy przygotowania Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej

Plany Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (SUMP)
I warsztaty – cykl przygotowania SUMP i określenie obszaru funkcjonalnego

Warszawa, 25 czerwca 2019 r.

Wyzwania dla miast

Transport jest bardzo istotny dla wzrostu gospodarczego oraz społecznego. Jednakże negatywne skutki transportu w poważny sposób wpływają na jakość życia mieszkańców.

- Mobilność miejska odpowiada za 23% emisji CO₂ pochodzącej od transportu.
- Obszary miejskie dotyka znacząca kongestia.
- Wiele miast ma problem z utrzymaniem norm jakości otaczającego powietrza – miliony mieszkańców jest narażonych, tysiące umiera każdego roku.
- Wypadki na drogach miejskich to 40% wszystkich zdarzeń śmiertelnych w ruchu drogowym.

■ Urban Mobility
Mobilność Miejska

Projekt CIVITAS PROSPERITY

- Projekt CIVITAS PROSPERITY (CIVITAS PROSPERITY through innovation and promotion of Sustainable Urban Mobility Plans) ma na celu zaangażowanie jak największej liczby miast do podjęcia prac nad wysokiej jakości Planami Zrównoważonej Mobilności Miejskiej – SUMP
- Główną ideą projektu CIVITAS PROSPERITY jest osiągnięcie szerokiego upowszechniania się SUMP oraz zaangażowanie i aktywizacja interesariuszy na poziomie krajowym.
- Projekt CIVITAS PROSPERITY pomaga zapewnić możliwości, mechanizmy i narzędzia wsparcia w opracowywaniu SUMP pochodzące od władz szczebla krajowego oraz będzie wspierać i wzmacniać działania tych gmin miejskich, które rozpoczęły już pracę nad własnymi Planami SUMP.

40 Uczestników – 1 Cel

CIVITAS PROSPERITY

łączy ponad 40 uczestników,
którzy mają jeden wspólny cel.

- Aby zachęcić do współpracy lokalnych i krajowych decydentów do opracowania krajowych programów dla wdrażania SUMP

Zrównoważona mobilność - idea

- 1) Poprawa jakości życia mieszkańców.
- 2) Efektywność i tworzenie korzyści ekonomicznych.
- 3) Wsparcie dla poprawy zdrowia i ochrony środowiska.
- 4) Tworzenie płynnej mobilności oraz poprawa dostępności.
- 5) Zasobooszczędność.
- 6) Planowanie strategiczne / potrzeby mieszkańców
- 7) Wykorzystanie synergii, wzmocnienie powiązań inst.
- 8) Postęp w kierunku nowej kultury mobilności.

Definicja SUMP

Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (*Sustainable Urban Mobility Plan*) jest planem strategicznym, zaprojektowanym tak, aby spełniać potrzeby mobilności osób oraz gospodarki w mieście oraz w jego otoczeniu, przy zapewnieniu lepszej jakości życia. Opiera się on na dotychczasowych praktykach planistycznych oraz bierze pod uwagę kwestie integracji, udziału społecznego oraz zasad oceny.

Definicja SUMP

Różnice w stosunku do tradycyjnego podejścia

SKONCENTROWANE NA RUCHU

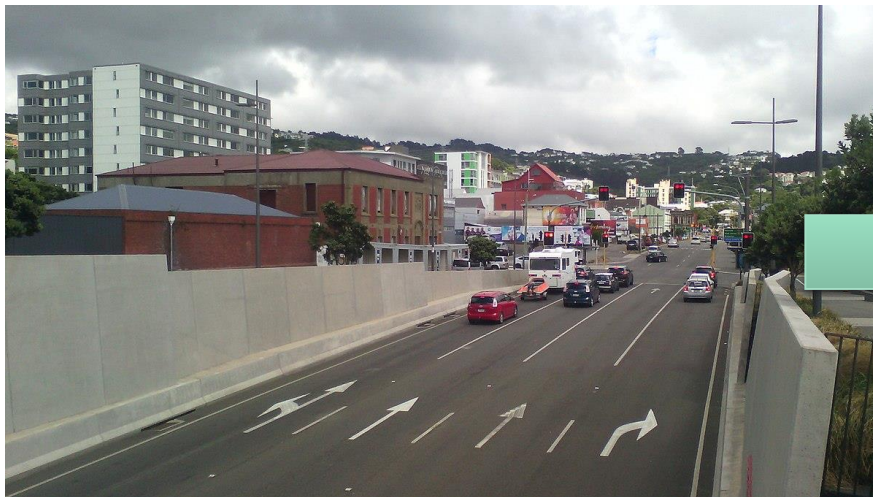
SKONCENTROWANE NA LUDZIACH

Różnice w stosunku do tradycyjnego podejścia

CEL: PŁYNNOŚĆ I PRĘDKOŚĆ RUCHU

CEL: DOSTĘPNOŚĆ I JAKOŚĆ ŻYCIA

Różnice w stosunku do tradycyjnego podejścia

**SKONCENTROWANE NA ŚRODKACH
TRANSPORTU**

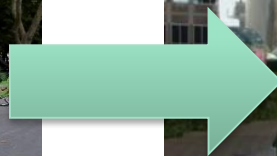
**ZINTEGROWANE Z PLANOWANIEM
PRZESTRZENNYM, ROZWOJEM
GOSPODARCZYM, POTRZEBAMI
SOCJALNYMI, JAKOŚCIĄ ŚRODOWISKA
I ZDROWIA**

Różnice w stosunku do tradycyjnego podejścia

KRÓTKO- I ŚREDNIO- TERMINOWE

DŁUGOTERMINOWA WIZJA

Różnice w stosunku do tradycyjnego podejścia

GRANICE ADMINISTRACYJNE MIASTA

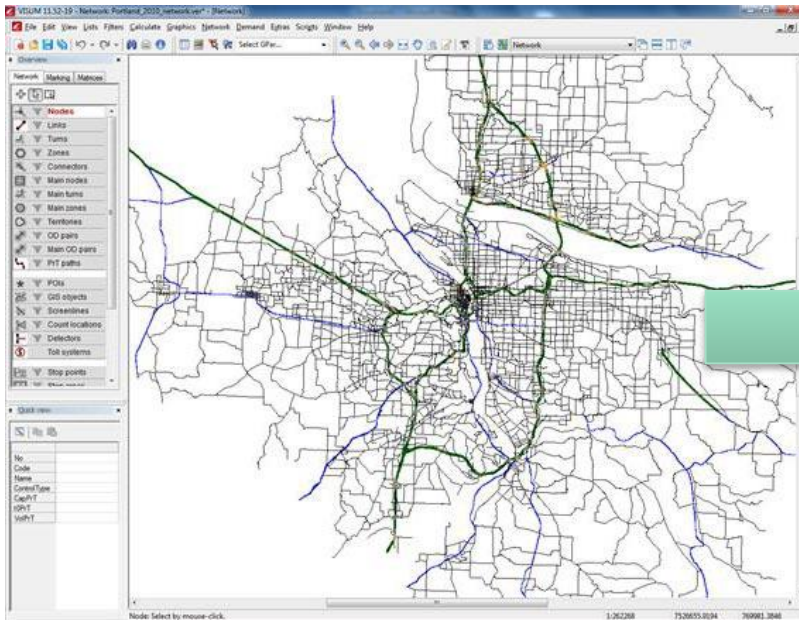
GRANICE FUNKCJONALNE,
UWZGLĘDNIAJĄCE OBSZARY DOJAZDÓW DO
PRACY

Różnice w stosunku do tradycyjnego podejścia

**MANDAT POLITYCZNY I PLANOWANIE PRZEZ
EKSPERTÓW**

**WAŻNI INTERESARIUSZE I SPOŁECZEŃSTWO
AKTYWNI ZAANGAŻOWANI**

Różnice w stosunku do tradycyjnego podejścia

DOMENA INŻYNIERÓW RUCHU

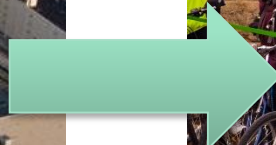
PLANOWANIE INTERDYSCYPLINARNE

Różnice w stosunku do tradycyjnego podejścia

SKONCENTROWANE NA INFRASTRUKTURZE

KOMBINACJA ROZWIĄZAŃ
INFRASTRUKTURALNYCH, RYNKOWYCH,
USŁUGOWYCH, INFORMACYJNYCH
I PROMOCYJNYCH

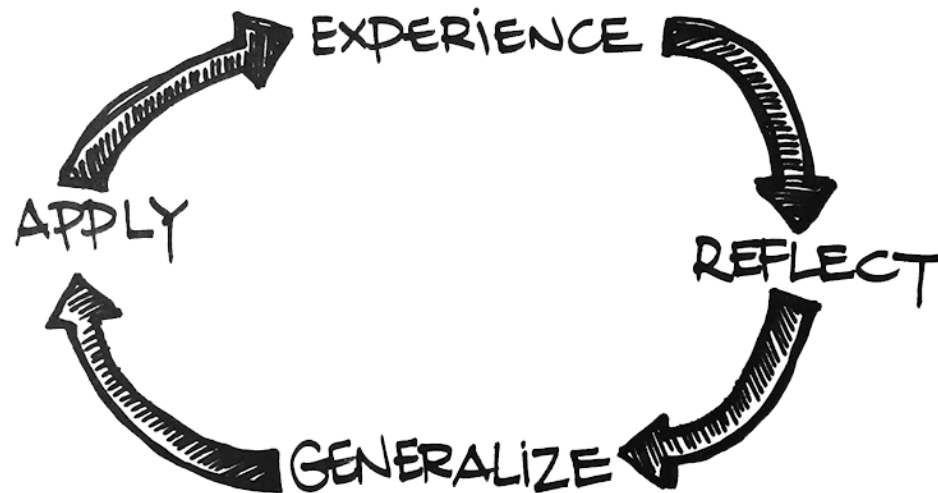

Różnice w stosunku do tradycyjnego podejścia

OGRANICZONA OCENA WPŁYWU

INTENSYWNA OCENA I KSZTAŁTOWANIE PROCESÓW NAUKI I POPRAWY

Powszechne wyobrażenia na temat SUMP, a realia

Powszechne wyobrażenia nt. SUMP	SUMP w praktyce
Każdy musi sprzedać samochód	Niektórzy ludzie rzadziej korzystają z samochodu
Nie budujemy już nowych dróg	Najpierw analizujemy tańsze opcje, ale być może zbudujemy drogę, jeśli jest to najlepszy sposób, aby osiągnąć postawione cele
Nie budujemy już żadnej nowej infrastruktury transportowej	Zastanów się, co chcesz osiągnąć (Bezpieczeństwo? Lepsze środowisko? Lepsza gospodarka?), a następnie wybierz działania, które pozwolą osiągnąć te cele. Pomyśl, zanim coś zbudujesz
SUMP powstrzymuje ludzi przed podróżowaniem - chce ograniczyć mobilność	Chodzi o zapewnienie dostępności, tak by ludzie mogli uzyskać rzeczy, których potrzebują
Chodzi tylko o środowisko	Chodzi o środowisko, bezpieczeństwo, jakość życia, zieloną przestrzeń, wzrost gospodarczy – i o to, w jaki sposób transport pomaga nam osiągnąć te cele
Wszyscy będziemy jeździć na rowerach w przyszłym roku	Powoli zmieniające się wzorce podróży na przestrzeni kilku lat, więc wykorzystanie samochodu jest nieco mniejsze

Mocne i słabe strony i obecnego procesu planowania

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Dostępność danych, szeroka i szczegółowa prezentacja danych jakościowych i ilościowych	Tradycyjna koncentracja na warunkach ruchu, a nie jakości życia ludzi
Dobre powiązania polityki transportowej z planowaniem przestrzennym	Dominujące kwestie warunków (płynność, prędkość) ruchu nad sprawami dostępności systemów transportowych
Dobre powiązania z kwestiami gospodarczymi i ekonomicznymi	Niewystarczające powiązania z innymi politykami sektorowymi (zdrowie, potrzeby socjalne, jakość środowiska)
Długoterminowa wizja rozwoju, obejmująca wyraźną wizję i definicję celów	Niewystarczające zaangażowanie interesariuszy i społeczeństwa (dominujące kwestie informacji i ew. konsultacji nad aktywnym udziałem społecznym)
Planowanie w kontekście regionalnym i funkcjonalnym (np. dojazdy do pracy)	Domena inżynierów ruchu, zbyt słabe powiązania interdyscyplinarne
Dogłębne analizy stanu istniejącego, podejmowanie analiz typu SWOT	Koncentracja na rozwoju infrastruktury (dominująca nad rozwiązaniami „miękkimi”, informacyjnymi, usługowymi, etc.)
Projektowanie wieloletnich nakładów finansowych	Ograniczona ocena wpływu podejmowanych działań

Główne korzyści dla gmin i mieszkańców

Lepsza mobilność i dostępność

Planowanie skierowane na zrównoważony transport i mobilność skutkuje optymalną poprawą sytuacji mieszkańców w zakresie ich mobilności i ułatwia dostęp do wszystkich obszarów miejskich oraz usług tam oferowanych.

Potencjał zaangażowania większej liczby osób

Plan zrównoważonej mobilności miejskiej daje możliwość zaangażowania w proces planowania większej liczby ludzi i lepszej reakcji na potrzeby różnych grup społecznych i instytucji.

Wyższy poziom jakości życia

SUMP oznacza planowanie dla ludzi, a nie np. dla samochodów i ruchu. Niesie on emocjonalnie wyrażone pragnienie, na przykład w zakresie tworzenia przestrzeni publicznych o wyższej jakości lub zapewnienia wyższego poziomu bezpieczeństwa dla dzieci.

Główne korzyści dla gmin i mieszkańców

Korzyści dla środowiska i zdrowia mieszkańców

Działania na rzecz poprawy jakości powietrza, zmniejszenia hałasu i ograniczenia zmian klimatycznych prowadzą do pozytywnych efektów zdrowotnych i znaczących oszczędności w kosztach związanych z ochroną zdrowia.

Poprawa wizerunku miasta

Miasto zaangażowane w planowanie zrównoważonej mobilności miejskiej jest postrzegane jako jednostka wdrażająca wysokie standardy jakości życia mieszkańców i patrząca daleko w przyszłość.

Decyzje popierane przez interesariuszy i mieszkańców

Planowanie dla ludzi oznacza planowanie z ludźmi. Przez zaangażowanie obywateli i innych zainteresowanych stron, decyzje za czy przeciw w zakresie wdrażanych rozwiązań mogą uzyskać znaczący poziom „publicznej aprobaty”.

Główne korzyści dla gmin i mieszkańców

Skuteczna realizacja zobowiązań prawnych

Planowanie zrównoważonej mobilności miejskiej daje skuteczne sposoby spełniania zobowiązań prawnych, takich jak np. unijne dyrektywy jakości powietrza lub krajowe regulacje w zakresie emisji hałasu.

Większa konkurencyjność miast i dostęp do finansowania

SUMP może potencjalnie zapewnić przewagę w dostępie do środków finansowych przeznaczonych na innowacyjne rozwiązania, zapewniając przewagę nad innymi miastami.

Nowa wizja strategiczna, potencjał integracji

SUMP oferuje długoterminowe i strategiczne wizje działań, poprawiające kulturę efektywnego planowania, którego celem jest integracja obszarów polityki, instytucji, mieszkańców, miasta i jego otoczenia.

4 kluczowe wyzwania SUMP

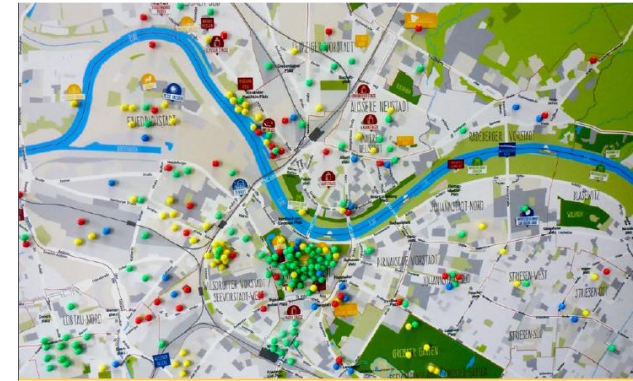
4 kluczowe wyzwania planowania zrównoważonej mobilności miejskiej stanowiły przedmiot projektu unijnego CHALLENGE, realizowanego w latach 2013-2016 w ramach programu Inteligentna Energia Europa.

- **Udział Społeczny:** Aktywne zaangażowanie lokalnych interesariuszy i obywateli w proces planowania mobilności
- **Współpraca:** Poprawa współpracy terytorialnej, politycznej, administracyjnej i międzywydziałowej
- **Wybór działania:** Identyfikacja najbardziej odpowiedniego pakietu działań, aby spełnić cele polityki danego miasta
- **Monitoring i ocena:** Ocena wpływu działań i ocena procesu planowania mobilności

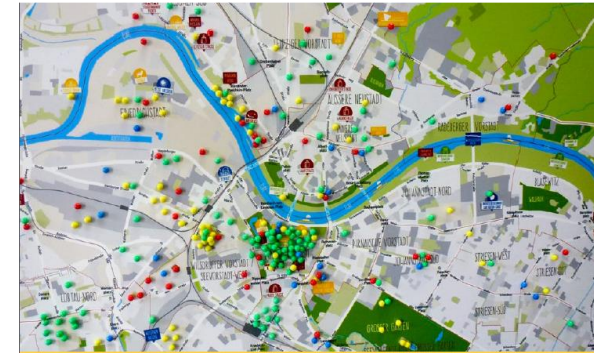
www.sump-challenges.eu/kits

Do pobrania 4 szczegółowe poradniki dotyczące tych wyzwań (PDF, w tym w języku polskim)

- Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej określa program wraz z celami i priorytetami dla **długoterminowego rozwoju systemu transportowego** miasta/regionu/aglomeracji.
- Przejście w kierunku zrównoważonej mobilności wymaga **aktywnego wsparcia ze strony społeczeństwa i interesariuszy** i jeśli się powiedzie, pozwala wypracować cenne rozwiązania służące przyszłemu rozwojowi danej społeczności.
- **Proces partycypacji oparty na dialogu jest niezbędny** na przykład dla potrzeb analizy problemów mobilności, opracowania wspólnych celów oraz wyboru działań transportowych.
- Zaangażowanie obywateli i interesariuszy może wytworzyć pozytywne fundamenty dla **wspólnego planowania**, ulepsza bazę wiedzy, pozwala rozważać nowe pomysły i opinie oraz zwiększa ogólną jakość i wiarygodność procesu decyzyjnego.

- Istnieją różne wyzwania związane z prowadzeniem efektywnego procesu partycypacyjnego: brak wsparcia politycznego do przeprowadzenia procesu SUMP, niewystarczające zasoby finansowe lub ograniczenia w zasobach kadrowych.
- Jeśli interesariusze i społeczeństwo są niedostatecznie zaangażowani w trakcie procesu rozwoju SUMP, planiści mogą napotkać z ich strony nieoczekiwany opór i przegapić szanse na współpracę.
- Ponadto, istnieje szeroka gama narzędzi angażowania społeczeństwa w proces planowania, spośród których organ odpowiedzialny za proces tworzenia programów i strategii musi znaleźć najbardziej odpowiednie rozwiązanie.
- Wkład obywateli i interesariuszy musi być wykorzystany w procesie planowania przy podejmowaniu decyzji.

- ✓ **Wyraźnie określ etapy w cyklu SUMP, dla których będzie konieczna partycypacja**
- ✓ **Zapewnij każdemu możliwość zaangażowania się**
- ✓ **Zachowuj i analizuj uzyskane uwagi w sposób systematyczny i przejrzysty**
- ✓ **Zabezpiecz wystarczające zasoby na przygotowanie i przeprowadzenie procesu partycypacji**

WSPÓŁPRACA INSTYTUCJONALNA

- Jednostka odpowiedzialna (np. samorząd lokalny) za opracowanie Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej zwykle zajmuje wiodącą rolę w procesie przygotowywania planu.
- Musi ona jednak współpracować z innymi podmiotami instytucjonalnymi, jako że taka współpraca przynosi dodatkową wartość, wiedzę i zasoby w procesie przygotowania i realizacji SUMP.
- Współpraca instytucjonalna może poprawić akceptowalność SUMP, tworzyć poczucie własności wśród podmiotów instytucjonalnych i w społeczeństwie oraz przyczynić się do zapewnienia finansowania dla realizacji działań wdrożeniowych.

WSPÓŁPRACA INSTYTUCJONALNA

- Wzmocnienie współpracy instytucjonalnej przy okazji opracowywania SUMP może też w dłuższej perspektywie pozytywnie wpłynąć na strategiczny rozwój sieci transportowych i infrastruktury.
- Do współpracy przy SUMP należy angażować wielu uczestników, takich jak inne wydziały w ramach władz lokalnych (np. do spraw środowiska, zagospodarowania przestrzennego, zdrowia), jednostki miejskie, organy polityczne, sąsiednie gminy i władze wyższego szczebla.
- Uwzględnienie sprzecznych poglądów jest zadaniem koniecznym choć wrażliwym. Ponadto, każda władza lokalna musi opracować własne ramy współpracy, przy uwzględnieniu lokalnych struktur i zasobów oraz z poszanowaniem prawnie narzuconych obowiązków współpracy.

- ✓ **Dobre przygotowanie do współpracy instytucjonalnej**
- ✓ **Identyfikacja odpowiednich partnerów**
- ✓ **Zachęcanie odpowiednich interesariuszy**
- ✓ **Zgoda co do odpowiedzialności**

WYBÓR DZIAŁAŃ

- Dobór działań to proces identyfikacji najbardziej odpowiednich i uzasadnionych ekonomicznie działań w zakresie mobilności i transportu, które pomagają osiągnąć wizję i cele Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej oraz przyczyniają się do rozwiązania zidentyfikowanych problemów lokalnych.
- Dostępna jest szeroka gama działań, takich jak modyfikowanie rozwoju w celu zmniejszenia zapotrzebowania na podróże, oferowanie nowych usług transportu publicznego, optymalizacja zarządzania sieciami, działania dotyczące zmiany zachowań, budowanie nowej infrastruktury (dróg, chodników, ścieżek rowerowych, linii kolejowych i tramwajowych) lub wprowadzanie opłat za korzystanie z systemu transportowego.
- Zidentyfikowanie tych najbardziej odpowiednich działań może stanowić wyzwanie. Interesariusze i politycy, a czasem obywatele, będą mieli własne indywidualne pomysły na temat tego, co powinno być zrobione.

- Ponadto najważniejsze działania mogą nie być łatwe do wdrożenia. Na przykład, podzielona odpowiedzialność i brak środków finansowych może ograniczyć zasób działań możliwych do wdrożenia. SUMP może korzystać z wielu działań, ale efektywność SUMP i możliwość jego realizacji będą zależeć od tego, jak te działania są pakietowane.
- SUMP musi być czymś więcej niż listą życzeń z działaniami. Przed realizacją, każde działanie musi być szczegółowo określone, ocenione pod względem prawdopodobnego wpływu i pod względem potencjalnego wkładu w całość SUMP.

The image shows a screenshot of the KonSULT website. The header features the KonSULT logo and navigation links: HOME, LINKS, GLOSSARY. A search bar is located on the right. The main content area includes a sidebar with links to 'Measure Option Generator', 'Policy Instruments: A Policy Guidebook', 'Transport Strategy: A Decision-Makers' Guidebook', 'What is KonSULT?', 'MOG Introduction', 'PG Introduction', 'DMG Introduction', and 'Contact Us'. The main content area displays a collage of images related to urban transport: a tram, a truck, a 'Low emission ZONE' sign, a train platform sign for London Paddington and Cardiff Central, and a street scene with a cyclist. Below the collage, the text reads: 'Welcome to KonSULT, the Knowledgebase on Sustainable Urban Land use and Transport'. A paragraph below states: 'KonSULT is designed to help policy makers, professionals and interest groups to understand the challenges of achieving sustainability in urban transport, and to identify appropriate policy measures and packages. It also provides detailed information on individual policy measures which will be of relevance to professionals, researchers and students.'

- ✓ Określ kontekst i cel
- ✓ Podejmowanie decyzji i odpowiedzialność
- ✓ Jak dane działania będą funkcjonować w danym mieście?

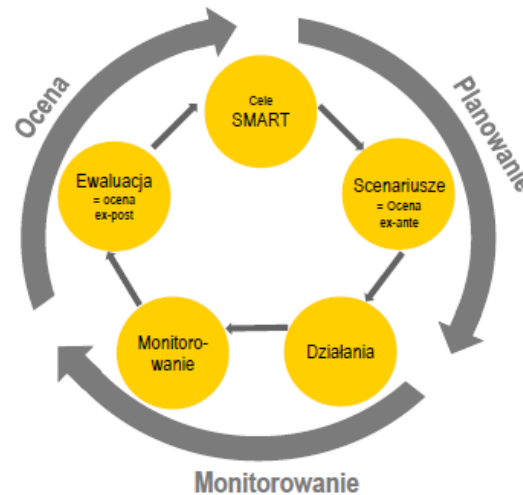

- Działania w zakresie monitorowania i oceny dostarczają danych na temat postępów w realizacji procesu rozwoju Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej oraz wpływu działań polityki transportowej na rozwój miasta czy regionu
- Działania te są przeprowadzane przed, w trakcie i po wdrożeniu działań transportowych.
- Zapewnienie regularnych informacji dla decydentów, potencjalnych instytucji finansujących i lokalnych interesariuszy, może pomóc wykazać, że SUMP zapewnił, lub zapewni w przyszłości, korzyści dla społeczeństwa.
- Ponadto pokazuje, czy plan ma dobry stosunek jakości do ceny, czy warto go kontynuować, lub też czy wymaga modyfikacji, by odnieść sukces.

MONITOROWANIE I OCENA

- Systematyczne monitorowanie i ocena zwiększa efektywność procesu planowania i realizacji działań, przyczynia się do optymalizacji wykorzystania zasobów oraz dostarcza empirycznych dowodów dla przyszłego planowania i oceny działań transportowych.
- Typowe wyzwania dla efektywnego wykorzystania monitorowania i oceny to brak doświadczenia, ograniczone zasoby finansowe i kadrowe, braki wiedzy specjalistycznej w odniesieniu do określania wskaźników wydajności, pozyskiwania, gromadzenia, przetwarzania i interpretacji danych oraz nieefektywne praktyki w monitorowaniu i ocenie.

Monitorowanie i ocena SUMP
 Źródło: City of Dresden

- ✓ **Zapewnij przejrzyste procedury dla monitorowania i oceny**
- ✓ **Określ kontekst dla monitorowania i oceny**
- ✓ **Określ przejrzyste wskaźniki i cele**
- ✓ **Komunikuj wyniki w sposób efektywny**
- ✓ **Oceń proces i plan SUMP**

Lista kontrolna kolejnych kroków w procesie SUMP

- ✓ Opracowanie i wdrożenie SUMP powinno być rozumiane jako **proces ciągły**, który składa się z określonych **kroków**.
- ✓ Lista kontrolna tego procesu przedstawia **kroki w logicznej kolejności**.
- ✓ W praktyce działania te mogą być realizowane **częściowo, równolegle** lub zawierać **sprzężenia zwrotne**.

Lista kontrolna kolejnych kroków w procesie SUMP

KROK 1: OKREŚLENIE MOŻLIWOŚCI SKUTECZNEJ REALIZACJI SUMP

DZIAŁANIE 1.1: Wspólne ustalenie zasad, których należy przestrzegać w procesie planowania	<ul style="list-style-type: none">• Osiągnięcie porozumienia wśród najważniejszych interesariuszy „wewnętrznych” co do przestrzegania zasad• Zakończenie analiz dotyczące zasad zrównoważonego rozwoju w obowiązujących dokumentach dot. mobilności miejskiej	☐
DZIAŁANIE 1.2: Ocena wpływu polityki regionalnej/krajowej	<ul style="list-style-type: none">• Identyfikacja szans i potencjalnych problemów wynikających z uwarunkowań regionalnych i krajowych• Przegląd dokumentów strategicznych na poziomie krajowym i regionalnym istotnych dla planowania mobilności miejskiej	☐

Lista kontrolna kolejnych kroków w procesie SUMP

DZIAŁANIE 1.3: Przeprowadzenie samooceny

- Wybór metodyki samooceny (np. ELTIS lub ADVANCE)
- Wybór podmiotów zaangażowanych w proces samooceny
- Przeprowadzenie procesu samooceny wg wybranej uprzednio metodyki
- Zidentyfikowane słabe i silne strony w kontekście opracowywania SUMP
- Identyfikacja wszystkich dotychczasowych opracowań przydatnych w procesie planowania mobilności (np. wykonane wcześniej badania ruchu, model ruchu, wyniki badań zachowań i preferencji w transporcie miejskim, wyniki badań dotyczących jakości życia wykonywane np. przy okazji opracowywania gminnych programów rewitalizacji, studia wykonalności inwestycji transportowych, itp.)
- Podsumowanie rezultatów, jako punktu wyjścia do optymalizacji lokalnego procesu planowania

Lista kontrolna kolejnych kroków w procesie SUMP

<p>DZIAŁANIE 1.4: Przegląd dostępnych środków</p>	<ul style="list-style-type: none"> Wykonanie analizy wymaganych umiejętności oraz zasobów (w tym finansowych) w kontekście procesu planowania Uwzględnienie budżetu na SUMP w projekcie budżetu jednostki samorządu terytorialnego Uchwalenie przez radę miasta/gminy projektu budżetu uwzględniającego opracowanie planu zrównoważonej mobilności miejskiej 	☐
<p>DZIAŁANIE 1.5: Określenie ram czasowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> Przygotowany realistyczny harmonogram opracowania SUMP a następnie procesu planowania i wdrażania działań będących konsekwencją uchwalenia SUMP Harmonogram zaakceptowany przez decydentów i podmioty odpowiedzialne za wdrażanie działań 	☐
<p>DZIAŁANIE 1.6: Identyfikacja kluczowych stron i interesariuszy</p>	<ul style="list-style-type: none"> Zidentyfikowane grupy interesariuszy „zewnętrznych” Przeprowadzona analiza powiązań między interesariuszami Opracowana podstawowa strategia koordynacji działań interesariuszy 	☐

KROK 2: ZDEFINIOWANIE PROCESU TWORZENIA SUMP

DZIAŁANIE 2.1: Identyfikacja obszaru dla którego ma zostać opracowany SUMP

- Wyznaczony obszar, dla którego opracowany zostanie SUMP
- Porozumienie z sąsiednimi gminami, jeśli ich obszar również ma zostać objęty opracowaniem SUMP
- Powołanie zespołu roboczego
- Przyporządkowanie ról i wynikającego z nich zakresu odpowiedzialności poszczególnych jednostek administracyjnych samorządu terytorialnego (JST) oraz jednostek sąsiednich, w przypadku gdy SUMP również ma je objąć swym zasięgiem
- Porozumienie przyjęte przez wszystkie gminy, które ma objąć SUMP

Lista kontrolna kolejnych kroków w procesie SUMP

DZIAŁANIE 2.2: Koordynacja przyjętej strategii oraz podejście zintegrowane	<ul style="list-style-type: none">Wykonany przegląd dokumentów strategicznych wszystkich JST Zidentyfikowane obszary współpracy i ewentualnych konfliktów pomiędzy poszczególnymi JSTOkreślona wstępna metodyka budowania scenariuszy (Działanie 3.2)	☐
DZIAŁANIE 2.3: Zaplanowanie udziału kluczowych interesariuszy i obywateli	<ul style="list-style-type: none">Identyfikacja „zewnętrznych” interesariuszy we wszystkich gminach, które ma objąć SUMPOpracowany i przyjęty plan komunikacji obejmujący wszystkich interesariuszyWyznaczenie zespołu roboczego i zespołów roboczych	☐
DZIAŁANIE 2.4: Uzgodnienie planu działania i zasad zarządzania	<ul style="list-style-type: none">Osiągnięte polityczne poparcie dla opracowania SUMPUstanowiony koordynator procesu planowaniaZidentyfikowane ryzyka i sposoby ich redukcjiOpracowany i przyjęty plan działania	☐

KROK 3: ANALIZA SYTUACJI I OPRACOWANIE SCENARIUSZA WYDARZEŃ

DZIAŁANIE 3.1: Przygotowanie analizy problemów i możliwości

- Wybrane wskaźniki dla opisu stanu wyjściowego
- Wszystkie potrzebne dane udostępnione przez właściwe podmioty instytucjonalne
- Ukończone przegląd i analiza stanu obecnego.
- Zdefiniowane główne problemy do rozwiązania oraz priorytety, jakie mają być przedmiotem SUMP
- Opracowany scenariusz „jak dotychczas”
- Opisane alternatywne scenariusze . Dokonanie wyboru, który scenariusz wpisuje się w założone priorytety w najlepszy sposób

KAMIENI MILOWY:

UKOŃCZONA ANALIZA STANU WYJŚCIOWEGO ORAZ OPRACOWANIE PRIORYTETÓW

Lista kontrolna kolejnych kroków w procesie SUMP

KROK 4: OKREŚLENIE WSPÓLNEJ WIZJI

DZIAŁANIE 4.1: Opracowanie wspólnej koncepcji mobilności i obszarów przyległych	<ul style="list-style-type: none">• Opracowana pierwsza wersja wizji mobilności miejskiej• Wizja przedyskutowana z interesariuszami• Porozumienie co do wstępnej finalnej wersji wizji	☐
DZIAŁANIE 4.2: Aktywne informowanie społeczeństwa	<ul style="list-style-type: none">• Upublicznione notatki ze spotkań z interesariuszami• Wnioski z konsultacji wizji opublikowane w atrakcyjnej formie• Opracowane i rozpowszechnione atrakcyjne materiały informacyjne nt. budowania wizji• Zaangażowane media	☐

Lista kontrolna kolejnych kroków w procesie SUMP

KROK 5: OKREŚLENIE WYMIERNYCH CELÓW

DZIAŁANIE 5.1: Wstępna identyfikacja celów	<ul style="list-style-type: none">• Opracowane wstępne cele• Cele przedyskutowane z interesariuszami• Sformalizowana wersja finalna celów• Wstępna identyfikacja ryzyk	☐
DZIAŁANIE 5.2: Opracowanie celów wg koncepcji S.M.A.R.T.	<ul style="list-style-type: none">• Opracowany zestaw celów dla SUMP• Ukończona ocena realności celów (Działanie 5.1)• Formalne przyjęcie celów, wskaźników i sposobu ich osiągnięcia przez wszystkich interesariuszy (Działanie 7.2)	☐

Lista kontrolna kolejnych kroków w procesie SUMP

KROK 6: OPRACOWANIE PLANU DZIAŁAŃ

DZIAŁANIE 6.1: Identyfikacja najbardziej efektywnych działań	<ul style="list-style-type: none">• Opracowane wstępne cele dla planu mobilności• Cele przedyskutowane z interesariuszami• Sformalizowana wstępna wersja finalna celów• Wstępna identyfikacja ryzyk wynikających z planowanego osiągnięcia celów	☐
DZIAŁANIE 6.2: Nauka z doświadczeń innych	<ul style="list-style-type: none">• Opracowany zestaw celów dla planu mobilności• Ukończona ocena realności celów (Działanie 5.1)• Formalne przyjęcie celów i sposobu ich osiągnięcia przez wszystkich interesariuszy, (plan działań oraz budżet)	☐

Lista kontrolna kolejnych kroków w procesie SUMP

<p>DZIAŁANIE 6.3: Określenie działań najbardziej efektywnych (relacja oczekiwanych efektów od planowanych nakładów)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Przeanalizowane stosowne działania (i ich zestawy) pod kątem kosztów i korzyści, jak i stosunku nakładów do oczekiwanych efektów • Podsumowane rezultaty do dyskusji nad końcowym doбором działań 	☐
<p>DZIAŁANIE 6.4: Wykorzystanie synergii dla opracowania zintegrowanego planu działań</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zidentyfikowane synergie pomiędzy działaniami działań, • Sprawdzony plan działań, pod kątem integracji z planowaniem przestrzennym oraz innymi działaniami sektorowymi (np. edukacja, polityka społeczna) • Wybrany plan działań jako wkład do dyskusji nt. końcowego doboru i planu budżetu (Działanie 7.2) • Zaproponowany końcowy zestaw działań 	☐

**KAMIEŃ MILOWY:
ZIDENTYFIKOWANE DZIAŁANIA**

KROK 7: UZGODNIENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI ORAZ ALOKACJA ZASOBÓW

DZIAŁANIE 7.1: Przyporządkowanie obowiązków i zasobów	<ul style="list-style-type: none">• Weryfikacja planu działań opracowanego w kroku 6• Przyporządkowana odpowiedzialność za realizację poszczególnych zadań oraz możliwe źródła finansowania• Przeprowadzona dyskusja z właściwymi interesariuszami (współpraca instytucjonalna)	☐
DZIAŁANIE 7.2: Przygotowanie planu działania i finansowania	<ul style="list-style-type: none">• Plan działań i budżet na jego wdrożenie• Porozumienie pomiędzy decydentami i kluczowymi interesariuszami, co do jego wdrażania	☐

KROK 8: MONITORING I OCENA JAKO ELEMENT PLANU

DZIAŁANIE 8.1: Zorganizowanie systemu monitoringu i oceny

- Wybrane ostateczne wskaźniki (bazujące na wskaźnikach z Działania 5.2)
- Uzgodnione narzędzia monitorowania i oceny
- Uzgodniony podział odpowiedzialności w zakresie zbierania danych

Lista kontrolna kolejnych kroków w procesie SUMP

KROK 9: PRZYJĘCIE PLANU ZRÓWNOWAŻONEJ MOBILNOŚCI MIEJSKIEJ

DZIAŁANIE 9.1: Sprawdzenie jakości planu	<ul style="list-style-type: none">Opracowana finalna wersja SUMPUkończony przegląd wewnętrzny oraz przez interesariuszy	☐
DZIAŁANIE 9.2: Przyjęcie ostatecznego planu	<ul style="list-style-type: none">SUMP przyjęty przez organ uchwałodawczy danej jednostki samorządu terytorialnego	☐
DZIAŁANIE 9.3: Określenie grup docelowych dla promocji SUMP	<ul style="list-style-type: none">Wyznaczenie grup docelowych dla promocji SUMPZaplanowane i przeprowadzone działania promujące plan mobilności oraz angażujące mieszkańców	☐

KAMIEŃ MILOWY:
PRZYJĘTY PLAN ZRÓWNOWAŻONEJ MOBILNOŚCI MIEJSKIEJ

Lista kontrolna kolejnych kroków w procesie SUMP

KROK 10: ZAPEWNIENIE WŁAŚCIWEGO ZARZĄDZANIA I KOMUNIKACJI

DZIAŁANIE 10.1: Zarządzanie planem działania	<ul style="list-style-type: none">• Uzgodniony plan działań i procedury zarządcze oraz podział odpowiedzialności• Opracowany plan działań naprawczych w przypadku wystąpienia ryzyk• Uzgodniona forma raportowania	☐
DZIAŁANIE 10.2: Komunikacja i zaangażowanie mieszkańców	<ul style="list-style-type: none">• Zaangażowani mieszkańcy oraz Interesariusze, którzy są bezpośrednio związani z działaniem wdrożeniowym• Opracowane rozwiązania łagodzenia negatywnych efektów podczas wdrażania• Opinia społeczna poinformowana nt. postępów we wdrażaniu działań	☐
DZIAŁANIE 10.3: Sprawdzenie postępu w świetle przyjętych celów	<ul style="list-style-type: none">• Stały monitoring działań• Ocena efektów w stałych odstępach czasowych• Przygotowany i opublikowany raport nt. oceny	☐

Lista kontrolna kolejnych kroków w procesie SUMP

KROK 11: WNIOSKI

DZIAŁANIE 11.1: Regularna aktualizacja planu działania	<ul style="list-style-type: none">• Zidentyfikowane konieczne zmiany we planie działań• Zmiany przedyskutowane z interesariuszami• Przeprowadzona aktualizacja planu	☐
DZIAŁANIE 11.2: Ocena sytuacji – zrozumienie przyczyn sukcesów i porażek	<ul style="list-style-type: none">• Przeprowadzona ocena ex-post dot. procesu planowania i wdrażania działań• Udokumentowane wyciągnięte wnioski i pozyskana wiedza	☐
DZIAŁANIE 11.3: Identyfikacja nowych wyzwań dla nowego planu mobilności	<ul style="list-style-type: none">• Zidentyfikowane nowe wyzwania na przyszłość• Wyciągnięte wnioski z obecnego cyklu planowania, na potrzeby opracowania następnego SUMP	☐

KAMIEŃ MIŁOWY:
PRZEPROWADZONA KOŃCOWA OCENA EFEKTÓW WDROŻENIA SUMP

Narzędzie samooceny SUMP

- Jednym z dostępnych narzędzi pozwalających na zorientowanie się czy opracowany SUMP (lub inny dostępny na daną chwilę dokument o charakterze strategicznym) **spełnia wymagania** stawiane przez Planem Zrównoważonej Mobilności Miejskiej) jest tzw. **Narzędzie samooceny SUMP**, dostępne na stronach internetowych portalu ELTIS.
- Udzielenie odpowiedzi na **100 pytań** (oraz podsumowanie wyniku, gdzie TAK=1 punkt) pozwoli ocenić, które elementy planowania zrównoważonej mobilności w mieście/gminie/regionie wymagają **dalszego doskonalenia i poprawy**.

Narzędzie samooceny SUMP

	<p>0-24 punkty</p>	<p>Proces planistyczny w niewystarczający sposób odpowiada koncepcji SUMP, w związku z czym przygotowany dokument nie może być uznany za Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej.</p>	<p>Plan nie stanowi SUMP</p>
	<p>25-49 punktów</p>	<p>Podjęto proces planistyczny bazujący na koncepcji i wytycznych SUMP, a powstały dokument spełnia wymogi stawiane Planom Zrównoważonej Mobilności Miejskiej.</p>	<p>Podstawowy SUMP</p>
	<p>50-74 punktów</p>	<p>Proces planistyczny jest w pełni zgodny z koncepcją i wytycznymi SUMP, a opracowany dokument to Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej o wysokiej jakości.</p>	<p>Wysokiej jakości SUMP</p>
	<p>75-100 punktów</p>	<p>Proces planistyczny jest w pełni zgodny z koncepcją i wytycznymi SUMP, a opracowany dokument to Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej o doskonałej jakości.</p>	<p>Doskonały SUMP</p>

Pytania PODSTAWOWE – „Foundation”

- Czy przeanalizowano silne i słabe strony istniejących lokalnych praktyk planowania w odniesieniu do rozwoju SUMP?
- Czy zbadano, w jaki sposób ramy czasowe przygotowania SUMP mogą być dostosowane do rozwoju i wdrażania innych istniejących polityk i strategii (np. planu zagospodarowania przestrzennego)?
- Czy zidentyfikowano odpowiednich interesariuszy, ich wpływ i rolę na wczesnym etapie procesu przygotowywania SUMP?

Narzędzie samooceny SUMP

Pytania PODSTAWOWE – „Foundation”

- Czy wszystkie sąsiednie władze (np. w ramach obszaru funkcjonalnego) ustanowiły proces współpracy w zakresie zasięgu przestrzennego SUMP?
- Czy SUMP odnosi się do polityk i planów, które już istnieją lub są opracowywane na poziomie lokalnym?
- Czy regularnie angażowano instytucje reprezentujące obszary polityki ściśle związane z mobilnością (np. planowanie przestrzenne, środowisko, zdrowie)?

Pytania PODSTAWOWE – „Foundation”

- Czy przeprowadzono diagnozę głównych problemów związanych z transportem miejskim i mobilnością?
- Czy omówiono różne scenariusze polityki i ich wpływ z grupą kluczowych interesariuszy?
- Czy SUMP zawiera długoterminową wizję mobilności w mieście?
- Czy SUMP jasno określa cele ogólne?
- Czy SUMP jasno określa, w jaki sposób wybrane działania przyczynią się do osiągnięcia uzgodnionej wizji, celów i zadań?

Pytania PODSTAWOWE – „Foundation”

- Czy opublikowano ostateczny projekt SUMP, by zapewnić interesariuszom i obywatelom możliwość przedstawienia ostatecznych uwag?
- Czy SUMP został formalnie przyjęty przez radę miasta lub równorzędny podmiot?

Narzędzie samooceny SUMP

Pytania DODATKOWE – „Excellence”

- Czy rada miejska wzmocniła swoje zaangażowanie na rzecz zrównoważonej mobilności poprzez podpisanie deklaracji (np. Porozumienia Burmistrzów) lub przystąpienie do sieci (np. Forum CiViTAS)?
- Czy do analizy mocnych i słabych stron wykorzystano metodologię wzajemnej weryfikacji?
- Czy włączono interesariuszy z grupy "użytkowników wrażliwych" w proces SUMP?
- Czy utworzono zespół ds. rozwoju SUMP we wszystkich sąsiednich organach, a zespół spotyka się regularnie?

Pytania DODATKOWE – „Excellence”

- Czy analiza scenariuszy SUMP obejmowała ocenę odporności systemu mobilności w odniesieniu do przewidywanych i nieoczekiwanych zdarzeń dla obszaru przestrzennego SUMP?
- Czy umożliwiono interesariuszom i obywatelom aktywne zaangażowanie się w dyskusję na temat zidentyfikowanych działań?
- Czy wybrano przedstawicieli i decydentów do odwiedzenia innych miast, które wdrożyły proponowane działania?
- Czy oceniono długoterminowe koszty proponowanych działań (np. koszty utrzymania)?

Pytania DODATKOWE – „Excellence”

- Czy oceniono koszty zewnętrzne i korzyści związane z wdrażaniem działań i pakietów działań?
- Czy SUMP obejmuje działania transgraniczne, które mają być wdrażane we współpracy z sąsiednimi władzami?
- Czy przygotowano plan budżetowy, określający wymagania w zakresie finansowania i źródła finansowania?
- Czy decydenci i główne zainteresowane strony osiągnęli formalne porozumienie w sprawie planu działania i budżetu?

Narzędzie samooceny SUMP

Pytania DODATKOWE – „Excellence”

- Czy opracowano strategię gromadzenia danych?
- Czy opracowano plan monitorowania i oceny?
- Czy przewidziano mechanizmy interaktywnego angażowania interesariuszy i obywateli podczas monitorowania i oceny SUMP?

Twój One-Stop-Shop

CIVITAS PROSPERITY jest członkiem Europejskiej platformy Planowania Zrównoważonej Mobilności Miejskiej i przygotowuje liczne raporty techniczne i inne strategie, które dostarczają informacji na temat PZMM.

Dowiedz się więcej na eltis.org/mobility-plans oraz www.sump-network.eu,
www.sump-network.eu

Bądź w kontakcie z CIVITAS PROSPERITY

contact@sump-network.eu

Źródła informacji

THE CIVITAS INITIATIVE
IS CO-FINANCED BY THE
EUROPEAN UNION

CIVITAS PROSPERITY w ramach administrowanego portalu internetowego opublikował liczne materiały i narzędzia pomocne w zrozumieniu zasad planowania zrównoważonej mobilności miejskiej w tym broszury opisujące innowacyjne podejście do mobilności, wywiady z ambasadorami SUMP, oraz materiały z webinarium poświęconych wybranym aspektom SUMP.

Więcej na <http://sump-network.eu/tools-resources/>
<http://sump-network.eu/ambassadors/>

Eltis to platforma umożliwiająca wymianę informacji, wiedzy i doświadczeń w dziedzinie zrównoważonej mobilności miejskiej na obszarze Europy. Usługa jest skierowana do przedstawicieli branży transportu oraz innych powiązanych dziedzin, takich jak urbanistyka i rozwój regionalny, zdrowie, energetyka czy ochrona środowiska. Strona Eltis powstała ponad 10 lat temu i obecnie jest najważniejszą w Europie platformą poświęconą zagadnieniu mobilności miejskiej. Jest finansowana ze środków unijnych w ramach programu Inteligentna Energia dla Europy (IEE). Informacje, dobre praktyki, narzędzia i kanały komunikacji udostępniane przez Eltis w trzech podstawowych kategoriach tematycznych – ODKRYWAJ, DZIAŁAJ i DZIEL SIĘ – pomogą w przekształceniu Twojego miasta według wzorców zrównoważonej mobilności miejskiej.

Więcej na www.eltis.org

Źródła informacji

CHALLENGE

Projekt **CHALLENGE** – dotyczył tzw. SUMP (Sustainable Urban Mobility Plans) – metodologii opracowywania polityk i planów transportu w mieście w zgodzie z polityką zrównoważonego rozwoju. Projekt CHALLENGE miał za zadanie przyspieszenie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich w dziedzinie procesu planowania mobilności poprzez rozwój i udostępnianie rozwiązań metodologicznych. Przedmiotem działań były przede wszystkim wyzwania i bariery związane z partycypacją społeczną, współpracą instytucjonalną, doborem działań technicznych oraz monitorowaniem i oceną w procesie planowania zrównoważonej mobilności miejskiej.

Więcej na <http://www.sump-challenges.eu/>

THE CIVITAS INITIATIVE
IS CO-FINANCED BY THE
EUROPEAN UNION

Słowo **CIVITAS** powstało z połączenia angielskich określeń trzech kluczowych komponentów nowoczesnego społeczeństwa europejskiego, a mianowicie „miasto”, „witalność” i „zrównoważenie” (ang. City, Vitality, Sustainability). Inicjatywa CIVITAS została podjęta w 2002 r. w celu przedefiniowania działań i strategii w zakresie transportu, aby tworzyć czystszy i lepszy transport w miastach. Inicjatywa CIVITAS ułatwiła wprowadzenie wielu innowacji i środków, które już zwiększyły przyjazność transportu dla środowiska w ponad 60 europejskich obszarach metropolitalnych nazwanych „miastami demonstracyjnymi”. Dzięki dofinansowaniu ze środków unijnych na kwotę ponad 200 mln EUR, miasta korzystają z doradztwa w zakresie wprowadzania udoskonaleń na czterech etapach projektu, z których każdy opiera się na wcześniejszych sukcesach.

Więcej na www.civitas.eu

Źródła informacji

Projekt **ENDURANCE** ma na celu pomóc miastom i regionom w rozwoju zrównoważonych planów mobilności w miastach (SUMP) poprzez ułatwienie tworzenia sieci, wzajemnego uczenia się i wymiany doświadczeń i najlepszych praktyk w różnych krajach.

Więcej na <http://www.epomm.eu/endurance>

EPOMM jest Europejską Platformą Zarządzania Mobilnością, której celem jest promocja, rozpowszechnianie oraz dalszy rozwój Zarządzania Mobilnością w Europie.

Więcej na <http://www.epomm.eu/>

Kontakt

SMG Ekspert / CIVITAS Prosperity National Focal Point
Skarżyńskiego 5/06, 31-866 Kraków, POLAND
Tel.: +48 (0) 668 119 549 | Fax.: +48 (0) 12 374 37 61

www.smg-ekspert.pl
www.sump-network.eu
www.sump-prosperity.blogspot.com

CIVITAS PROSPERITY otrzymał finansowanie z programu badań i innowacji "Horyzont 2020" Unii Europejskiej w ramach umowy o grant nr 690636

